

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
«27» травня 2021 року,
протокол № 8.

Перша проректорка, голова методичної
ради університету, кандидатка наук з
державного управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

«27» травня 2021 року

м.п.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«БЕЗПЕКА В ТУРИЗМІ»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 242 Туризм
галузі знань 24 Сфера обслуговування
денної форми навчання

м. Хмельницький
2021

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання, кандидатка біологічних наук, доцентка
«14» травня 2021 року

Тетяна ВИГОВСЬКА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання
«17» травня 2021 року, протокол № 11.

Завідувач кафедри, доктор філософських наук, професор
«17» травня 2021 року

Леонід ВИГОВСЬКИЙ

Деканеса факультету управління та економіки, кандидатка економічних наук, доцентка
«18» травня 2021 року

Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни		3
	1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	3
	1.2.	Лекції	4
	1.3.	Семінарські заняття	6
	1.4.	Самостійна робота студентів	11
	1.5.	Індивідуальні завдання	12
	1.6.	Підсумковий контроль	13
2.	Схема нарахування балів		15
3.	Рекомендовані джерела		17
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		18

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1.	Тема 1. Теоретичні основи безпечної діяльності в туризмі	14	4	2	-	-	8						
2.	Тема 2. Вплив навколишнього середовища та захист туристів від НС природного характеру. Медичні аспекти безпеки в туризмі.	24	6	6	-	-	12						
3	Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Безпека перевезення туристів.	14	2	4	-	-	10						
4	Тема 4. Соціальні і політичні небезпеки, їхні види та вплив на туристичну діяльність.	16	2	2	-	-	12						
5	Тема 5. Менеджмент безпеки туристів під час НС	20	4	4	-	-	12						
	Усього годин	90	18	18	-	-	54						

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1.1.	Теоретичні основи безпечної діяльності в туризмі	2
1.1.1.	Проблеми безпеки в сучасному світі.	
1.1.2.	Предмет і завдання дисципліни «Безпека в туризмі».	
1.1.3.	Види небезпек, що можуть загрожувати туристам.	
1.1.4.	Класифікація НС.	
1.2.	Організація безпеки у сфері туризму в Україні	2
1.2.1	Загальні вимоги до забезпечення безпеки під час подорожі.	
1.2.2	Контроль за виконанням вимог безпеки при здійсненні туристичної подорожі.	
1.2.3	Роль інформації щодо безпеки подорожі.	
2.1.	Вплив навколишнього середовища та захист туристів від НС природного характеру. Медичні аспекти безпеки в туризмі.	2
2.1.1.	Загальна характеристика НС природного характеру.	
2.1.2.	Землетруси, дії влади та населення.	
2.1.3.	Повінь, паводок, підтоплення. Заходи захисту населення.	
2.1.4.	Сильні вітри, буревії, смерчі. Поведінка населення для збереження життя і здоров'я.	
2.1.5.	Пожежі природних екосистемах.	
2.2.	Зберігаюча поведінка людей під час туристичних подорожей в природних умовах.	2
2.2.1.	Як застерегтись від небезпек у лісі?	
2.2.2.	Безпечне перебування в горах України.	
2.3.3.	Водні об'єкти як фактори небезпеки та шляхи запобігання втратам людей на них.	
2.3.4	людей на них.	
2.3.5	Обледеніння та лід. Що необхідно знати щоб не потрапити у небезпеку.	
2.3.	Інфекційні хвороби та їх вплив на життєдіяльність туристів.	2
2.3.1.	Інфекційні хвороби та їх вплив на туристичну діяльність.	
2.3.2.	Особливості безпеки туристичної діяльності під час пандемії Covid -19.	
2.3.3.	Найбільш розповсюджені харчові інфекції.	
2.3.4.	Проблема поширення венеричних захворювань в Україні.	
2.3.5.	Заходи по боротьбі з інфекційними хворобами.	
3.1.	Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Безпека перевезення туристів.	2
3.1.1.	Техногенні небезпеки. Класифікація НС техногенного характеру.	
3.1.2.	Вибухо-пожежонебезпечні об'єкти в Україні та на Хмельниччині.	
3.1.3.	Характеристика хімічно небезпечних об'єктів в Україні і на Хмельниччині.	
3.1.4.	Характеристика радіаційно-небезпечних об'єктів та дії при аваріях на них.	
3.1.5.	Безпека перевезення туристів.	
4.1.	Соціальні і політичні небезпеки, їхні види та вплив на туристичну діяльність.	2

4.1.1.	Характеристика соціальних і політичних небезпек. НС соціального характеру.	
4.1.2.	Соціально-медичні загрози безпеці української нації.	
4.1.3.	Правила поведінки під час можливих терористичних актів.	
4.1.4.	Безпека людини в натовпі.	
5.1.	Менеджмент безпеки туристів під час НС. Захист населення і територій від НС різного характеру	2
5.1.1.	Основні заходи і засоби захисту населення і територій. Оповіщення та інформування.	
5.1.2.	Укриття населення в захисних спорудах та евакуаційні заходи.	
5.1.3.	Інженерний захист територій, радіаційний і хімічний захист. Засоби індивідуального захисту.	
5.1.4.	Медичний, біологічний і психологічний захист.	
5.1.5.	Навчання населення діям у НС.	
5.2.	Невідкладна допомога при надзвичайних ситуаціях під час туристичних подорожей.	2
5.2.1.	Допомога при ураженні електричним струмом.	
5.2.2.	Перша допомога при пораненнях і кровотечах.	
5.2.3.	Допомога при опіках та обмороженні.	
5.2.4.	Перша допомога при ушкодженні м'яких тканин, суглобів, кісток.	
5.2.5.	Допомога при укусах змій, бджіл, ос та джмелів.	
	Усього	18

1.3. Семінарські заняття 1.

Тема 1. Теоретичні основи безпечної діяльності в туризмі.

Тема 1.1. Проблеми безпеки туристичної діяльності в сучасній Україні.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Предмет і завдання дисципліни « Безпека в туризмі»
2. Основні поняття та визначення з дисципліни « Безпека в туризмі» .
3. Джерела небезпеки життєдіяльності під час туристичної діяльності.
4. Елементи теорії ризику.
5. Класифікація НС в Україні.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: безпека, небезпека, безпека в туризмі, небезпечні та шкідливі фактори, ризик, державна політика в галузі безпечної життєдіяльності, аварія, стихійне лихо, надзвичайна ситуація, класифікація надзвичайних ситуацій.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: зростанні травматизму невиробничого характеру, що поглиблює демографічну кризу в Україні, необхідності підготовки населення до НС техногенного та природного характеру, важливості вивчення предмету «Безпека в туризмі» для збереження життя та здоров'я під час туристичної діяльності.

Семінарське заняття 2

Тема 2. Вплив навколишнього середовища та захист туристів від НС природного характеру. Медичні аспекти безпеки в туризмі.

Тема 2.1. Виживання при НС природного характеру.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Характеристика НС природного характеру.

2. Природні загрози, що можуть впливати на життєдіяльність Хмельниччини.
3. Дії населення при загрозі, настанні та після землетрусу.
4. Проблема мінімізації наслідків повеней та підтоплення.
5. Бурі і урагани в Україні та захист населення від них.
6. Виживання при пожежі в природних екосистемах.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: надзвичайна ситуація, державний класифікатор надзвичайних ситуацій, джерела небезпеки життєдіяльності, стихійні лиха.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: наявності природних, техногенних, соціальних і політичних та комбінованих небезпек життєдіяльності людини, необхідності проведення превентивних дій щодо НС різного характеру, наявності ДК 019 -2010 де вказані шифри різноманітних НС в Україні, важливості підготовки влади і населення до виживання під час стихійних лих та інших НС природного характеру.

Семінарське заняття 3

Тема 2.2 Зберігаюча поведінка людей під час відпочинку в природних умовах

Питання для усного опитування та дискусії

1. Як застерегтись від небезпек у лісі?
2. Безпечне перебування в горах України.
3. Водні об'єкти як фактори небезпеки та шляхи запобігання втратам людей на них.
4. Обледеніння та лід. Що необхідно знати щоб не потрапити у небезпеку.

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: природні небезпеки, безпека у горах, безпека на воді, зимові небезпеки.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: відпочинок в природних умовах необхідний сучасній людині яка все більше перебуває у штучному техногенному середовищі; вплив природного середовища має сприяти відновленню сил

Та надихати на нові трудові здобутки; часто відпочиваючі нехтують вимогами безпеки та вживають алкогольні напої, що може привести до нещасних випадків; особливо небезпечно в стані сп'яніння перебувати на водоймі влітку і взимку; відпочиваючи в горах слід звертати увагу на повідомлення спеціалістів ДСНС про можливі несприятливі зміни погоди та прояв небезпечних явищ таких як селеві потоки чи сходження снігових лавин .

Семінарське заняття 4

Тема 2.3. Інфекції як фактори безпеки

Питання для усного опитування та дискусії

1. Загальне поняття про інфекції та їх класифікація.
2. Covid-19 та захист від цієї інфекційної хвороби.
3. Заходи захисту від інфекційних хвороб.
4. Характеристика найбільш розповсюджених харчових інфекцій.
5. Хвороби, що передаються статевим шляхом (ХІЦПСШ).
- 5.1 .Проблема поширення венеричних захворювань в Україні.

5.2. Наслідки захворювання на гонорею, сифіліс та інші ХЩПСШ для репродуктивної функції.

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: інфекції, інфекційні [хвороби, інфікування, covid-19 дизентерія, холера, харчові інфекції, туберкульоз, ГРВІ, носій інфекції, ВІЛ та СНІД, венеричні захворювання, хвороби, що передаються статевим шляхом, гонорея, сифіліс, трихомоніаз, кандидози, збудники ХЩПСШ, захищений секс, репродуктивна функція.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: Існує велика кількість інфекційних агентів бактеріальної та вірусної природи, що можуть становити небезпеку для людини; інколи заразитись можна не від хворого, а від носія інфекції який перехворів раніше або є несприйнятним до даної інфекції; необхідно бути уважним до повідомлень про поширення тієї чи іншої інфекції в місцевості де ви проживаєте чи відпочиваєте; при перших симптомах будь-якої інфекційної хвороби варто звертатись до лікаря і не займатись самолікуванням. Венеричні захворювання досить поширені в Україні. Швидке поширення ХЩПСШ в останні десятиріччя створює загрозу демографічній ситуації в державі. Необхідно інформувати молодь про наслідки незахищеного сексу. Вчасна діагностика та лікування ХЩПСШ є важливим завданням як громадян так і держави.

Семінарські заняття 5–6

Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах. Вибухо-пожежонебезпека. Радіаційна безпека. Хімічна безпека.

3.1. Техногенні небезпеки. Дії влади та населення при аваріях на ПНО

Питання для усного опитування та дискусії

1. Небезпеки та надзвичайні ситуації техногенного характеру. Їх характеристика.
2. Вибухонебезпечні об'єкти в Україні та на Хмельниччині.
3. Характеристика радіаційно-небезпечних об'єктів в Україні та на Хмельниччині.
4. Дії у випадку загрози виникнення та настання радіаційної небезпеки.
5. Дії влади і населення при аваріях на ХНО.
6. Заходи та засоби колективного та індивідуального захисту від уражаючих факторів при НС.
7. Безпека перевезення туристів.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: техногенні небезпеки, потенційно-небезпечні об'єкти, вибух, пожежа, вибухо-пожежонебезпека, радіація, навколишнє середовище, радіаційна безпека, РНО, АЕС, радіаційна аварія, йодопрфілактика, хімічна безпека, ХНО, сильнодіючі ядучі речовини, засоби індивідуального захисту, оповіщення, інформування про загрози, захисні споруди, евакуація, види захисту від НС різного характеру, уражаючі фактори.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: існує велика кількість потенційно-небезпечних об'єктів на території України та Хмельниччини зокрема; необхідно проводити значну превентивну діяльність для недопущення НС на них, щороку спостерігається переважання надзвичайних ситуацій техногенного характеру над НС природного характеру; особливо небезпечні НС на вибухо-пожежонебезпечних об'єктах; необхідно вміти швидко і ефективно діяти у випадку виникнення НС на них. Об'єкти, на яких використовуються, виготовляються, переробляються, зберігаються або

транспортуються небезпечні радіоактивні, хімічні й біологічні речовини, пожежо-вибухові, гідротехнічні й транспортні споруди, транспортні засоби, а також інші об'єкти, що створюють загрозу виникнення НС є потенційно небезпечними об'єктами.

Особливу небезпеку для людей і навколишнього середовища становлять радіаційно небезпечні об'єкти (РНО).

До РНО належать: атомні електростанції (АЕС), підприємства з виготовлення і переробки ядерного палива, підприємства поховання радіоактивних відходів, науково-дослідні організації, які працюють з ядерними реакторами; ядерні енергетичні установки на об'єктах транспорту та ін. Особливо небезпечні аварії на підприємствах, які виробляють, використовують або зберігають СДЯР, вибухо- і вогнебезпечні матеріали. До них належать заводи і комбінати хімічної, нафтохімічної і нафтопереробної промисловості, підприємства, оснащені холодильними установками (молокозаводи, м'ясокомбінати, холодильники), котрі як холодоносії використовують аміак, підприємства з виробництва добрив і пластичних мас.

Необхідно мобілізувати владу і населення на підготовку до можливого виникнення НС на РНО та ХНО.

Захист населення і територій від НС різного характеру є важливим завданням будь-якої держави; в Україні прийнято багато нормативно-правових актів, присвячених організації захисту населення від НС, але часто спостерігається формальний підхід до вирішення таких важливих завдань; студентам вже нині необхідно знати про всі види захисту та вміти використовувати більшість із них.

Семінарське заняття 7

Тема 4. Соціальні і політичні небезпеки, їхні види та вплив на туристичну діяльність.

4.1. Соціальні фактори, що впливають на життя і здоров'я людини.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Характеристика соціальних і політичних небезпек в Україні. Класифікація НС соціального характеру.
2. Проблеми поширення наркоманії.
3. Пияцтво та алкоголізм як комплексна проблема.
4. Шляхи виходу з тютюнової та алкогольної залежності.
5. Поширення ВІЛ та СНІД в Україні.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: пияцтво, дезінформація, проституція, алкоголізм, суїцид, тютюнопаління, венеричні хвороби, СНІД, вандалізм, тероризм, конфлікти.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: в багатьох державах існує проблема значного поширення серед населення шкідливих звичок; в Україні за підрахунками з врахуванням поправочних коефіцієнтів ВООЗ приблизно 1/6 населення уражена шкідливими факторами пов'язаними із алкоголізмом, наркоманією, туберкульозом, ВІЛ інфекцією; необхідно проводити серед молоді більш ефективну роботу по попередженню поширення серед них основних шкідливих звичок; формалізм в роботі соціальних працівників та вихователів, відсутність контролю зі сторони батьків та правоохоронних органів зводить нанівець прийняття досить суворих законів по попередженню поширення шкідливих звичок в Україні..

Семінарське заняття 8

Тема 5.1 Менеджмент безпеки, правове забезпечення захисту населення та АТО у НС. Управління силами та засобами ОГ під час НС. Захист населення і територій від НС різного характеру.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Мета і загальна характеристика рятувальних та інших невідкладних робіт.
2. Оповіщення і інформування.
3. Види захисних споруд та укриття населення в них.
4. Заходи евакуації.
5. Інженерний, радіаційний і хімічний захист.
6. Медичний і біологічний захист.
7. Психологічний захист.
8. Навчання населення діям у НС.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: Кодекс цивільного захисту, управління безпекою життєдіяльності, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, регіональні управління з надзвичайних ситуацій, захист населення і територій, цивільний захист, заходи захисту, захисні споруди, надзвичайні ситуації, Кодекс цивільного захисту України, види захисту населення і територій.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: ефективність діяльності всіх органів державної влади по попередженню НС та ліквідації їх наслідків дозволить зберегти значні людські та матеріальні ресурси України, яка зазнає економічної та демографічної кризи; існують проблеми в профілактичній роботі на різних рівнях управління та в координації діяльності управлінських структур під час та після НС різного характеру; необхідно більш ретельно готувати населення до виникнення НС різного характеру та завчасно готувати матеріальні та технічні ресурси для проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

В умовах неоголошеної війни на сході держави зростає актуальність засвоєння студентами інформації про заходи та засоби захисту від дії уражаючих факторів.

Необхідно детально ознайомитись з алгоритмами поведінки при можливому настанні небезпеки пов'язаної із застосуванням сучасних засобів ураження; варто завчасно подбати про підготовку найпростіших захисних споруд та засобів індивідуального захисту; останнім часом серед населення України зростає захворюваність на посттравматичний стресовий розлад, що вимагає застосування психологічних методів захисту.

(При можливості проводиться екскурсія до підрозділів ДСНС та органів їхнього управління).

Семінарське заняття 9

Тема 5.2. Перша медична допомога при надзвичайних ситуаціях.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Допомога при ураженні електричним струмом.
2. Перша допомога при пораненнях і кровотечах.
3. Допомога при опіках та обмороженні.
4. Перша допомога при ушкодженні м'яких тканин, суглобів, кісток.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: екстрена медична допомога, опіки, електричні травми, переломи, кровотечі, втрата свідомості, клінічна смерть.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: при вчасній допомозі виживає 1/5 важкотравмованих громадян тому необхідно щоб кожний спеціаліст мав елементарні навички надання невідкладної медичної допомоги; швидкість, послідовність та правильність надання допомоги потерпілим від НС є важливим завданням кожного громадянина; необхідно пам'ятати про обережність того хто надає допомогу особливо якщо це стосується електричного струму чи інших смертельних небезпек.

1.4. Самостійна робота студентів

Тема 1. Теоретичні основи безпечної діяльності в туризмі.

Завдання 1. Опрацюйте основні поняття безпеки в сфері туризму: безпека, небезпека, життєдіяльність, життєве середовище, шкідливий фактор, небезпечний фактор, техносфера, ризик.

Завдання 2. Поясніть особливості існування людини в умовах інформаційного вибуху.

Завдання 3. Визначте роль безпечної поведінки самої особи в сучасному світі.

Питання для самоконтролю

- Чим відрізняються поняття «біосфера», «техносфера» і «ноосфера»?
- Які наслідки для безпеки сучасної людини настають через значний техногенний тиск на середовище її існування?
- Особливості існування людини в умовах інформаційного вибуху.
- Що є предметом вивчення « Безпеки в туризмі» та які завдання стоять перед нею.
- Що таке аксіома про потенційну небезпеку життєдіяльності людини?

Тема 2. Вплив навколишнього середовища та захист туристів від НС природного характеру. Медичні аспекти безпеки в туризмі

Завдання 1. Наведіть природні небезпеки, що можуть загрожувати населенню в Україні.

Завдання 2. Наведіть приклади природних небезпек Хмельниччини.

Завдання 3. Поясніть як відбувається захист природних екосистем від пожеж.

Завдання 4. Засвойте алгоритм дій при загрозі НС природного характеру.

Питання для самоконтролю

- Що таке стихійне лихо?
- Види небезпек природного характеру.
- Як діяти у випадку загрози НС природного характеру?
- Хто має інформувати туристів про загрозу чи настання стихійного лиха?
- Дії населення під час та після землетрусу, повені, урагану.

Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Безпека перевезення туристів.

Завдання 1. Наведіть перелік техногенних загроз в Україні.

Завдання 2. Ознайомтесь з переліком потенційно-небезпечних об'єктів Хмельниччини.

Завдання 3. Поясніть дії влади та населення по мінімізації наслідків НС техногенного характеру.

Завдання 4. Доведіть що ХАЕС є радіаційно-небезпечним об'єктом.

Завдання 5. Засвойте алгоритм дій населення при аваріях на ПНО.

Завдання 6. Наведіть приклади проблем, що виникають при перевезенні туристів.

Питання для самоконтролю

- Що сказано про техногенні НС в ДК 019-2010?
- Які види аварій і катастроф можуть статися на об'єктах економіки України?
- Хто організовує захист населення і територій від НС техногенного характеру?
- Як врятуватись під час радіаційної аварії?
- Перша допомога потерпілим під час хімічної аварії.
- Як не допустити вибуху та пожежі і залишитись неушкодженим?
- Які особливості різних видів перевезення туристів?

Тема 4. Соціальні і політичні небезпеки, їхні види та вплив на туристичну діяльність.

Завдання 1. Доведіть антиконституційні дії Росії в Криму.

Завдання 2. Поясніть особливості антитерористичної операції в Донецькій та Луганській областях.

Завдання 3. В чому полягає проблема поширення туберкульозу і ВІЛ / СНІДу в Україні.

Питання для самоконтролю

- Що розуміють під соціально-медичними загрозами безпеки нації?
- Яка ситуація із попередженням алкоголізму в Україні?
- Яка ситуація із наркотичною залежністю молоді в державі?
- Чим загрожує наростання епідемії туберкульозу в Україні?
- Що необхідно робити, щоб зупинити негативні процеси в здоров'ї нації?

Тема 5. Менеджмент безпеки туристів під час НС. Захист населення і територій від НС різного характеру.

Завдання 1. Визначте роль місцевих адміністрацій та органів місцевого самоврядування щодо створення безпечних умов для туризму.

Завдання 2. Наведіть перелік органів управління, сил та ресурсів з попередження та реагування на НС.

Завдання 3. Дайте характеристику рятувальних та інших невідкладних робіт.

Завдання 4. Поясніть, які види захисту населення від НС різного характеру застосовуються в Україні.

Питання для самоконтролю

- Що таке менеджмент безпеки?
- Хто має здійснювати управління безпечною туристичною діяльністю згідно із Законом України «Про туризм»?
- Які заходи зобов'язані здійснювати суб'єкти туристичної діяльності щодо безпеки туристів?
- Роль держави в створенні безпечних умов для туризму.
- Який порядок надання першої медичної допомоги під час туристичних подорожей?

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі рефератів-оглядів. Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за ustalеними вимогами.

1.5.1. Основні вимоги до написання рефератів-оглядів

При виконанні індивідуального завдання необхідно взяти до уваги, що реферат (лат. *refereo* – доношу, повідомляю, переказую) – це короткий переказ змісту наукової роботи, книги або вчення, оформлене у вигляді письмової публічної доповіді; доповідь на задану

тему, зроблена на основі критичного огляду відповідних джерел інформації (наукових праць, літератури по темі).

Зі свого боку, реферат-огляд складається на основі декількох джерел і зіставляє різні точки зору з досліджуваного питання.

Реферат-огляд, незалежно від теми, містить визначені реквізити: титульна сторінка встановленого зразка, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел і додатки (у разі необхідності).

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні реферату. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки (якщо подається точна цитата або числові дані), наприклад [3, с. 8].

Технічні вимоги: текст має бути набраний шрифтом Times New Roman, 14 кеглем через 1,5 інтервали. Поля: верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см, лівє – 3,0 см, правє – 1,0 см. Загальний обсяг реферату-огляду – до 10 сторінок формату А4.

1.5.2. Теми рефератів-оглядів

1. Ідентифікація небезпек у сфері туризму.
2. Роль інформації щодо безпеки подорожі.
3. Безпека перевезення туристів.
4. Поширеність хвороб, що передаються статевим шляхом серед студентської молоді в Україні.
5. ХАЕС на Хмельниччині: проблеми та перспективи.
6. Поширеність ВІЛ/СНІДу та туберкульозу в Україні за останні 10 років як загроза безпеці української нації.
7. Динаміка НС техногенного характеру за останні 10-років та шляхи запобігання.
8. Динаміка НС природного характеру та шляхи їх запобігання.
9. Небезпеки пов'язані з електричним струмом.
10. Об'єкти радіаційної небезпеки в Україні та на Хмельниччині.
11. Об'єкти хімічної небезпеки в Україні та на Хмельниччині.
12. Об'єкти гідрологічної небезпеки в Україні та на Хмельниччині.
13. Ризики в житті сучасної людини.
14. Психологія безпеки туристичних подорожей.
15. Як застерегтись від ураження блискавкою.
16. Сучасні транспортні засоби як джерело небезпек.
17. Стрес у житті сучасної людини.
18. Пожежі в природних екосистемах: причини та наслідки.
19. Туристично-рекреаційний потенціал Хмельниччини та України.
20. Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва Хмельниччини.
21. Проблеми безпеки в сучасному світі.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Предмет і завдання дисципліни «Безпека в туризмі».
2. Види небезпек, що можуть загрожувати туристам.
3. Елементи теорії ризику.
4. Загальні вимоги до забезпечення безпеки під час подорожі.
5. Контроль за виконанням вимог безпеки при здійсненні туристичної подорожі.
6. Роль інформації щодо безпеки подорожі.
7. Основні принципи раціонального харчування.
8. Найбільш розповсюджені харчові інфекції.

9. Небезпеки пов'язані із продуктами харчування.
10. Поняття ризику, безпеки, небезпеки, небезпечні і шкідливі фактори.
11. Причини поширення наркоманії та заходи профілактики.
12. Поняття про наркоманію та токсикоманію. Заходи профілактики.
13. Вплив нікотину на організм. Шляхи переборювання шкідливої звички.
14. Вплив алкоголю, тютюнопаління та вживання наркотиків на репродуктивну функцію організму.
15. Особливості харчування людей в радіоактивно-забрудненій місцевості.
16. У чому полягає негативний вплив шкідливих звичок на життєздатність та життєдіяльність туристів?
17. Невиробничий травматизм. Його причини та профілактика.
18. Долікарська допомога при отруєнні грибами.
19. Долікарська допомога при отруєнні отрутохімікатами.
20. Долікарська допомога при отруєнні ліками.
21. Долікарська допомога при отруєнні алкоголем.
22. Соціально-медичні загрози безпеці української нації.
23. Небезпеки зарубіжного туризму та мінімізація їх наслідків.
24. Роль органів місцевого самоврядування в організації безпечної туристичної діяльності.
25. Ліквідація наслідків стихійного лиха, великих аварій та катастроф.
26. Правила екіпірування туристів.
27. Мутагенні фактори середовища та їх вплив на живі організми.
28. Антимутагенез.
29. Проблема поширення ВІЛ в Україні.
30. Хвороби, що передаються статевим шляхом. Їх профілактика та лікування.
31. Гострі кишкові інфекції як фактори небезпеки під час туристичних подорожей.
32. Хімічні небезпеки в сучасному життєвому середовищі.
33. Побутова хімія, як джерело небезпек.
34. Види фізичних небезпек та основні заходи захисту.
35. Поняття електробезпеки. Види пошкоджень організму дією електроструму та заходи захисту.
36. Поняття про стрес. Наслідки психоемоційних стресів.
37. Шляхи профілактики стресових ситуацій.
38. Дія електричного струму на організм.
39. Перша допомога потерпілим від дії електричного струму.
40. Особливості різних видів перевезення туристів.
41. Заходи безпеки при контакті з іонізуючим випромінюванням.
42. Вплив іонізуючого випромінювання на організм.
43. Шляхи профілактики наркоманії та СНІДу.
44. Гострі кишкові захворювання та заходи по їх профілактиці.
45. Проблема поширення туберкульозу та шляхи її вирішення.
46. Заходи по боротьбі з інфекційними хворобами.
47. Канцерогени та канцерогенез.
48. Правила поведінки на воді та їх роль в запобіганні нещасних випадків.
49. Перша допомога потерпілим на воді.
50. Перша допомога
51. Долікарська допомога при обмороженні.
52. Класифікація надзвичайних ситуацій в Україні.
53. Перша допомога при ушкодженні м'яких тканин, суглобів та кісток.
54. Зростання захворюваності венеричними хворобами та заходи профілактики.
55. Аналіз стану з надзвичайними ситуаціями в Україні.
56. Основні причини ДТП та їх профілактика.

57. Використання засобів індивідуального захисту органів дихання.
58. Зберігаюча поведінка населення в умовах загрози, під час та після землетрусу.
59. Повені та підтоплення. Небезпеки пов'язані з їх настанням та дії населення.
60. Бурі, урагани, селі та сходження снігових лавин. Необхідні дії для мінімізації втрат подорожуючих від цих стихійних явищ.
61. Як застерегтись від небезпек у лісі?
62. Безпечне перебування у горах України.
63. Водні об'єкти, як фактори небезпеки та шляхи запобігання втратам людей на них.
64. Обледеніння та лід. Що необхідно знати, щоб не потрапити у небезпеку.
65. Допомога при опіках та обмороженні.
66. Пожежна безпека. Основні уражаючі фактори пожеж та дії населення під час пожежі.
67. Природні загрози, що можуть впливати на життєдіяльність Хмельниччини.
68. Перша допомога при пораненнях і кровотечах.
69. Перша допомога при укусах змій.
70. Заходи попередження НС на ПНО.
71. Характеристика вибухонебезпечних об'єктів в Україні та на Хмельниччині.
72. Порядок дій населення і влади у разі виникнення загрози чи настання пожежі (вибуху) на об'єкті.
73. Характеристика радіаційно-небезпечних об'єктів в Україні та на Хмельниччині.
74. Прилади радіаційної розвідки і контролю радіоактивного забруднення.
75. Дії у випадку загрози виникнення та настання радіоактивної небезпеки.
76. Характеристика хімічно небезпечних об'єктів в Україні та на Хмельниччині.
77. Види захисних споруд.
78. Дії влади і населення при аваріях на ХНО.
79. Оповіщення та інформування населення про природні та техногенні загрози.
80. Укриття населення в захисних спорудах під час та після НС різного характеру. Заходи з евакуації.
81. Інженерний захист територій, радіаційний і хімічний захист.
82. Медичний, біологічний, психологічний захист.
83. Засоби індивідуального захисту від уражаючих факторів різного характеру.
84. Характеристика соціальних і політичних небезпек в Україні.
85. НС соціального характеру.
86. Правила поведінки під час можливих терористичних актів.
87. Безпека людини в натовпі.
88. Безпека перевезення туристів.
89. Правова основа захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій.
90. Завдання органів місцевого самоврядування з проведення превентивних заходів щодо НС різного характеру.

1.6.2. Приклад екзаменаційного білета

1. Ідентифікація небезпек у сфері туризму.
2. Як застерегтись від небезпек у лісі?
3. Безпека перевезення туристів.

3. Схема нарахування балів

3.1. Нархування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

3.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 9 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій								
			1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Денна	9	1,1	2,2	3,3	4,4	5,6	6,7	7,8	8,9	10,0

3.3. Обсяг балів, здобутих студентом під час семінарських занять, обчислюється за сумою балів, здобутих під час кожного із занять, передбачених навчальним планом, і визначається згідно таблиці 4.2. до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 9 семінарських занять за денною формою навчання.

3.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	б тем	Номер теми					Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	2	2	2	2	2	10
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	10					10
	Усього балів						20

3. Рекомендовані джерела

Тема 1.

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. Київ: Українська правнича фундація, 1996. 127 с.
2. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 2.10.2012 року № 5403-VI // ВВР України. 2012.
3. Екологія і закон. Екологічне законодавство України: в 2 т. / За ред. В.І. Андрейцева. Київ: Юрінком Інтер, 1997. Т.1 704 с. Т.2. 576 с.
4. Про туризм: Закон України від 18.11.2003 р. № 1282-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Бедрій Я.І. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2009. 286 с.
6. Ващишин М. Правове регулювання туристичної діяльності: навч.-метод. посібник. Львів: ПП Сорока Т.Б., 2014. 168 с.
7. Голод А. Безпека регіональних туристичних систем: теорія, методологія та проблеми гарантування: монографія. Львів: ЛДУФК, 2017. 340 с.
8. Козинець В.М. Безпека життєдіяльності у сфері туризму: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2006. 576 с.
9. Лапін В.М. Безпека життєдіяльності людини: навчальний посібник. Київ: Знання, 2007. 332 с.
10. Чорненька Н.В. Безпека туризму: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2019. 188 с.

Тема 2

1. Козинець В.М. Безпека життєдіяльності у сфері туризму: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2006. 576 с.
2. Король О.Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі: навч.-метод. посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. 144 с. URL: https://get.ucoz.net/_ld/4/418_Organizatsiya_e.pdf
3. Лапін В.М. Безпека життєдіяльності людини: навчальний посібник. Київ: Знання, 2007. 332 с.
4. Покоłodна М.М. Організація екскурсійної діяльності: підручник. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2017. 180 с. URL: <https://core.ac.uk/reader/141489400>.
5. Характеристика техногенної та природної небезпеки Хмельницької області. Хмельницький: НМЦ цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Хмельницької області, 2006. 73 с.

6. Чорненька Н.В. Безпека туризму: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2019. 188 с.
7. Щур Ю.В. Спортивно-оздоровчий туризм: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Альтпрес», 2003. 230 с.

Тема 3

1. Виговська Т.В. Екологічний вплив ракетної техніки на довкілля Хмельниччини. *Екологічний вісник*. 2006. № 1. С. 18–20.
2. Заплатинський В.М. Полімовний тлумачний словник з безпеки. Київ: Центр учбової літератури, 2009, 120 с.
3. Інформаційний бюлетень стан безпеки життєдіяльності Хмельницької області у 2020 році (Випуск дванадцятий). Хмельницький: Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Хмельницької області, 2021. 163 с.
4. Козинець В.М. Безпека життєдіяльності у сфері туризму: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2006. 576 с.
5. Король О.Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі: навч.-метод. посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. 144 с. URL: https://get.ucoz.net/_ld/4/418_Organizatsiya_e.pdf.
6. Лапін В.М. Безпека життєдіяльності людини: навчальний посібник. Київ: Знання, 2007. 332 с.
7. Характеристика техногенної та природної небезпеки Хмельницької області. Хмельницький: НМЦ цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Хмельницької області, 2006. 73 с.

Тема 4

1. Геврик Є.О. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник. Київ: Ельга-Ніка, КНТ, 2008. 38 с.
2. Знай та умій. Практичні рекомендації щодо дій населення в складних екстремальних ситуаціях. Хмельницький: НМЦ цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Хмельницької області, 2006. 70 с.
3. Козинець В.М. Безпека життєдіяльності у сфері туризму: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2006. 576 с.
4. Король О.Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі: навч.-метод. посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. 144 с. URL: https://get.ucoz.net/_ld/4/418_Organizatsiya_e.pdf.
5. Лапін В.М. Безпека життєдіяльності людини: навчальний посібник. Київ: Знання, 2007. 332 с.
6. Покоłodна М.М. Організація екскурсійної діяльності: підручник. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2017. 180 с. URL: <https://core.ac.uk/reader/141489400>.
7. Чорненька Н.В. Безпека туризму: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2019. 188 с.

Тема 5

1. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 2.10.2012 року № 5403-VI // ВВР України. 2012.
2. Про туризм: Закон України від 18.11.2003 р. № 1282-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Знай та умій. Практичні рекомендації щодо дій населення в складних екстремальних ситуаціях. Хмельницький: НМЦ цивільного захисту та

- безпеки життєдіяльності Хмельницької області , 2006. 70 с.
4. Інформаційний бюлетень стан безпеки життєдіяльності Хмельницької області у 2020 році (Випуск дванадцятий). Хмельницький: Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Хмельницької області, 2021. 163 с.
 5. Перша медична допомога у надзвичайних ситуаціях. Хмельницький: Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Хмельницької області, 2011. 88 с.
 6. Халмурадов Б.Д. Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 138 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.menr.gov.ua>
2. <http://www.mns.gov.ua>
3. <http://www.dnop.kiev.ua>
4. <http://www.social.org.ua>